

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barceló-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d' En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

Recapte

Mártirs novells a Xina.

Veim dalt un periòdic alemany que fa poc un Missioner arribat de la Xina ha donada una conferència a Paris sobre ses persecucions horribles que sofreixen a certes regions d'aquella novella república es nadius del país que s'arriben a convertir i reben el Sant Batisme. Sembla que's-e cau molt tort a certs caporals de la Xina que es d'allà se fassen cristians. Entre altres casos de convertits d'allà, assassinats per esser-se convertits, i per lo mateix, vertaders mártirs de Cristo, en contà un aquell Missioner, vertaderament sublim. Diu que un dia un d'aqueis caporals endimoniats contra es convertits a Deu, n'aplegà un de convertit amb sos seus soldats i li diu:

—Mira, si a l'acte no renegues de cristià, ara mateix te fas tair un bras.

—Sí? diu aquell cristià. Idò ja! taia!

I li allarga un bras. Aquell caporal diu a un des soldats:

—Taia-le-hi!

Aquell soldat se destira de s'arma i zas! taia es bras an aquell cristià, que, lluny d'acovardar-se, allarga s' altre bras, i diu en aquell dimoni:

—Encara en tenc un altre per sa fe de Deu!

—Taia-le-hi també! diu es caporal an es mateix soldat.

Es soldat taia s'altre bras an aquell héroe, que s'exclama:

—Ara me queden ses dues cames, també per Deu!

Es caporal passa per orde que les hi taïn també; les hi taïen, i el me deïxen extès en-terra sensa brassos ni cames donant tota sa sanc des seu còs per Deu, i al punt ja va esser sa seua animeta a l'altre mon, volant cap dret an el cel.

¡Venturós ell! Ara ja no's barataria amb cap rei d'aquest mon!

Nafres de sa vida inglesa.

No son tot glories lo que hi ha devers Inglaterra; e-hi ha també qualche nafra d'allò més pudent i empestador. Sa vaga darrera que hi ha haguda a Dublin (capital d'Irlanda), n'ha destapades unes quantes de nafres d'aqueixes que fan feredat. Un tal Mr. John B. Hughes acaba de publicar un estudi sobre sa *Pobresa a Dublín*. En veim un extracte dalt un periòdic anglès, i creim del cas parlar-ne una mica. Mr. Hughes no cregueu que sia un homo de gran parola i que amoll gens a s'ai-xeta de s'eloqüencia pampolosa per fer veure que es feresta sa *Pobresa a Dublín*; no'n fa cap de discurs, sino que dona cifres i fets, que resulten més eloqüents que totes ses paraules. Vettassí els fets: 1.º Prenint per punt de partida es resultat que una enquesta oficial de l'any 1904 doná, se considera que una familia composta de marit i muller i de dos infants ha mester a Dublin, cada setmana, per satisfer ses primeres necessitats de la vida, lo manco 23 *shillings* (28'75 pessetes).

—2.º Una familia composta de dos adults (persones fetes) i quatre infants ha mester, lo manco, cada setmana, per lo més necessari de la vida, 30 *shillings* (37'50 pesetes). —3.º Per lo mateix ses families de dos adults i dos infants que no tenen d'entrada per setmana 28'75 pess. i ses compostes de dos adults i quatre infants que no'n tenen 37'50, están part-

davall sa retxa de pobres i dins sa de miserables, perque no tenen lo indispensable per no patir fam.—4.º E-hi ha que tenir en compte que aquestes families, per tenir aqueixes 28'75 i 37'50 pessetes per setmana, necessiten guanyar-ne més cada setmana perque hi ha setmanes afollades, això és, amb qualche festa a's mig o falles per malaltia, per debilitat des trebaiador, per un emperò qualsevol que sobrevé.

—5.º Idò bé, segons aquella enquesta oficial que hem dit que's va fer l'any 1904, e-hi ha a Dublin trenta mil adults (persones grans) que guanyen per setmana manco de 37'50 pessetes; i d'aqueis trenta mil n'hi ha vint i ties mil que no arriben a guanyar per setmana 28'75 pessetes.—6.º Segons ses claricies oficials recents, a Dublin e-hi ha dotze mil families (setanta quatre mil ànimes), això és, casi una quarta part de sa població, que no arriba a guanyar lo indispensable per no patir fam, que está part-davall sa retxa de sa *pobresa*, está dins sa miseria.—7.º Es terme mig de sa mortalitat d'ets infants, que an es barris de gent acomodada es des 85 per 1000, puja fins an es 210 per mil an es barri *Summer Hill* i an es 220 per mil an es barri *Gardiner-street*.

que son es barris més pòbres de Dublin. Sols a algunes altres ciutats d'Inglaterra hi ha una mortalitat infantil que s'acost a sa de Dublin; i dins ses altres ciutats d'Irlanda, fora Belfast i Portadown, també n'hi ha més poca.—8.º Sir Carles Cameron, Metge Superintendent de Sanitat de Dublin, senyala com a causes principals d'aqueixa feresta mortalitat d'infants de Dublin: alimentació impropia, xereca; no menjar abastament; no dur tota sa roba que's cos ama; etc.—9.º Sa Comissió Reial de Metges contra ses malalties vergonyoses ha declarat dia 21 de mars que aqueixes malalties a Dublin tenen per causa principal sa pobresa, sa falta de cases per sa gent pobre i es fet de que a Dublin s'escóla tota s'escuma, tot es rotam d'Irlanda. En camvi an es districtes rurals, dins la pagesia d'Irlanda aquelles malalties casi no's coneixen.—10.º De cada tres infants que's moren a Dublin i vé a haver-n'hi dos que's moren degut an aquelles causes que hem dites: falta de bona alimentació, alimentació insuficient, falta de roba per tapar-se.

Això passa a Inglaterra. ¿No és ver que és horrible? Que no pot anar ni en rodes!

Es Concordat de Servia.

Veim dalt un periòdic alemany que és un fet ja es Concordat de la Santa Sèu amb Servia, que tan necessari se feia per sa vida relligiosa des catòlics d'aquest Estat balcànic. Ja's sab que sa majoria des servis son cismàtics i hu és el Rei i es Govern; es catòlics s'cn allà una minoria. Idò sembla que s'Embaixador de Servia a Paris, un tal Westnitsch, ha negociat això amb so Cardenal Secretari d'Estat Merry del Val, i están firmats ja es Preliminars des Concordat, i s'hi estableix que Servia tindrà un Embaixador devant la Santa Sèu; a Belgrad, sa capital de Servia, hi haurà un Arquebisbe catòlic p'es catòlics de Servia *véia*, i a Prizrend i a Uesküb e-hi haurà un Bisbe a cada lloc p'es catòlics de Servia *nova*, es tros que primer era d'Albania i damunt la qual Austria tenia es Protectorat d'aqueix catòlics. Sembla que Servia tenia molt d'interés d'arribar an aquest Concordat amb la Santa Sèu

per que Austria no's pogués aficar en res ni per res dins aquella regió, que és entrada recentement a formar part de Servia. Sa questió per Servia era esveir aquell Protectorat d' Austria dalt es catòlics albanesos, avui servis. I diuen que qui ha aidat a Servia a besquetjar-se aqueix Concordat amb la Santa Sèu, és estat Russia, s'Embaixador rus davant el Papa, un tal Nelsdoff. Sa questió era pegar es porro a Austria.

Sens dupte Deu ha dispotes totes aquestes coses per que se fés aqueix bo de Concordat, que desitjaven fa tants d'anyes es catòlics de Servia i més que tots ells la Santa Sèu i p'el qual tants d'emperons posava sempre es Govern de Servia.

Sa «Home rule» votat en 3.ª Lectura.

Es diaris han duit aqueis que sa Cambra des Diputats d'Inglaterra ha votat en 3.ª Lectura sa *Home rule* o Antonomia d'Irlanda. Per lo mateix ara ja és llei, i dins es termini que marca sa Constitució inglesa per comensar a retgir ses lleis votades en Corts, s'haurà de posar en planta i principià a retgir s'*Autonomia* d'aquella illa heròica i gloriosa, botxinetjada des protestants durant tants de sigles, i tot perque es seus nadius, ets irlandesos, no volgueren mai renegar de catòlics ni fer-se protestants. Per això és que ara es protestants teneu tanta de por de que es catòlics: una volta posada s'*Autonomia*, que ells serán Poder, perque son s'immensa meioria, no prenguen sa revenja; per això han mogut tant i tant d'alguer contra sa *Home rule*, per això tot aquell rebumbori i endiemenjat de Ulster. Però, si Deu ho vol, no els-e valdrá Meco, volem dir, la s'haurán de beure, vulguen no vulguen, a s'*Autonomia*. Lo que hi ha, que es catòlics se'n gordanen prou de prendre revenja. Es catòlics no som aixi tampoc. Per qualche cosa som deixebles del Bon Jesús, que no vol revenges, sino amor de germans per tot arreu.

¡Sí que hi estam contents de que es Parlament Inglés haja votada en 3.ª Lectura sa *Home rule*! ¡Beníssim! ¡Bons siguem noltros que Deu mai falla!

El Papa vol sa pau del mon.

An es derrer *Consistori* solemne que hi ha hagut an el Vaticà, diumenge passat, el Papa dins es discurs que tirà, que va esser notabilíssim, va alzar la veu contra ses guerres, que son un mal grossíssim per ses nacions i una conseqüència obligada des pecat i de no voler ets homos inspirar-se en l'Evangeli i veire així com mana sa Llei de Deu. Si tothom observava sa Llei de Deu, no n'hi hauria cap de guerra mai. Es evident.

Ara veurem es socialistes que clamen tant contra sa guerra, si agrairàn an el Papa ses paraules que ha dites contra sa guerra i a favor de se pau universal. ¡Què han de agrair ells! «Si no la volen es grans polissardos a sa pau de Deu! Si no és més que una farxa això des socialistes contra sa guerra! Ells no volen sa guerra, si són ets altres que la fan; ara sa que ells fan, sa que ells mourien si poguessen, sa *guerra social* contra es rics, ¡vaja si la volen an aqueixa! ¡Si és es primer mot de sa seua bandera! ¡Quins farsants que son es socialistes! ¡Que los compr qui no los coneix!

¡Enhorabona, Sr. Governador de Balears!

La hi donam amb tota sa nostra ànima per haver feta tancar una escola *ferrerista* que afiná que havia devers Alayor (Menorca). Li donaren part de que tal escola del dimoni, una escola de criminals, funcionava an aquella vila; i ¿que fa el Sr. Governador? En lloc de pegar garrotada de cego, e-hi envià el Sr. Inspector d'Instrucció Pública a veure què era; el Sr. Inspector s'hi espitxa, visita tal escola, veu es llibres que hi estudiaven ets al-lots que hi anaven, s'entera bé de tot, i resultà que hu era una escola d'aquella mala ànima d'En Ferrer i Guardia, fusellat a Barcelona l'any 1909 p'es crims que havia comesos i fets cometre en so promoure i dirigir sa *Sa Setmana Tràgica*. Sí, resultà una escola *ferrerista*, que hi ensenyaven ses mateixes coses que a s'*Escola Moderna* de Barcelona; e-hi ensenyaven d'esser anarquistes, revolucionaris, lladres, assassins, incendiàris, bandejats. I el Sr. Governador, cumplint sa Llei, ha feta tancar tal escola del dimoni.

¡Molt re-de-bè, Sr. Governador! ¡Tot li sia enhorabona! La hi donam amb tot es nostro cor i amb tota sa nostra ànima! ¡Endavant, Sr. Governador, p'es bon camí que du! ¡Que Deu li conservi sa seua bona voluntat, seny, energia i perseverança per governar així com Deu vol. ¡Amèn!

Bones noves d'Hol'landa.

Lletgim dalt un periòdic alemany que's morí s'altre diassa el Baró Schimmelpenninck van der Oyen, President de sa *Primera Cambra* (Congrés d'Hol'landa). Es President d'aqueixa *Cambra*, com se fa dins Espanya, no l'elegeix sa *Cambra* mateixa, sino el Rei a proposta des Govern. Ara és vengutidò es cas d'anomenar President. Es periòdics discutiren qui pertocava anomenar, i se citaven una partida de noms; un d'aqueis era un catòlic (a Hol'landa sa majoria es protestant, pero es catòlics que hi ha no dormen i se treuen de bona manera es fret de peus tresca qui tresca per porer treure es cap damunt s'aigo i no haver de batre massa per ses foranes: així han arribat a esser es partit polític més fort d'Hol'landa). Es catòlic que corria com a candidat per tal Presidencia, era el Baró van Voorst tot Vorst, diputat catòlic. ¿Que me'n direu? Ell es Govern, com prou e-hi hagué pensat, proposà a la Reina (no hi ha Rei ara allà) aquest Baró per President de sa *Primera Cambra*, i la Reina bil'lo bil'lo l'ha anomenat tal. De manera que avui es President de sa *Primera Cambra* es un catòlic. Sa Constitució d'Hol'landa no exclueix es catòlics des càrrecs públics, pero de fet estaven excluits fins que s'enravanaren i alsaren sa cova fent-se respectar per lo que eren, ciutadans com ets altres de sa nació i per lo mateix amb sos mateixos drets.

Bé poreu creure que es catòlics holandesos e-hi van ben gojosos de tenir seu es President de sa *Primera Cambra*; tenen motiu d'alegrar-se'n. Lo bo és, que no fa gaire, durant s'altra legislatura, — es President de sa *Segona Cambra* (Senat) també era un catòlic.

Per això ets anti-clericals de per allà diuen, més cremats que una espardeunya, que el Papa és es qui comanda a Hol'landa.

E-hi ha que notar que, desde que hi ha *Primera Cambra*, mai era estat

President un catòlic. Tothom convé en que és d'una significació molt grossa que es Govern d'Hol'landa haja proposat la Reina haja acceptat un catòlic per President de sa Primera Cambra. I no sols han fet això es Govern i la Reina, sino que han fet *Conseier d'Etat* el Dr. Struycken, Catedràtic de l'Universitat d'Amsterdam, un des caporals catòlics. Sí, l'han fet des més alt Organisme de s'Etat, es Consei Suprem. Ah idò? I el Dr. Struycken no és cap veï xarruc amb sos peus dins sa fossa ni's morros per sa terra, sino un tenral de 41 any. Mai e-hi havia hagut a Hol'landa un *Conseier d'Etat* tan tenre, perque s'és mester esser ben madurs per arribar-hi; pero se veu que aqueix Struycken e-hu és ja maldament només n'haja doblegats 41. Veiau si hi deu anar uis espolsats i si en deu tenir poca de son. Sembla que és un escriptor de *qui hi ha dalt*, que posa articles dalt tots es diaris i periòdics lliberals li copien perque té un cap de llengo i un cap de ploma que alsa terreta ifa forat en tot quant se posa.

¡Bé mos va, segons pareix, an es catòlics devers Hol'landa! ¡Ben haja la Reina Guimina d'Hol'landa i es seu Govern i es catòlics tots d'aquella ardida nació!

La princesa Aineta

(Segueix)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que Na Biatriu i Na Cloris, com e-hi varen haver pensat una mica en lo d'haver de broidar una bandera per provar sa seua llestesa, cobraven un gran coratge de guanyar, perque lo que elles deien:

—Tan desmanoyotades, poc francoses i aturades serem que mos haja d'arribar a ses soles de ses sabates una ratolina? Vaja! és segur es gonyar!

Però En Lau i En Siòn no se'n fiaven gota de sa *ratolina*, i hu deien a ses seues dones:

—¡Vel'lau-li es batuts an aquesta ratolina! ¡No aneu massa confiades de donar-li es brou! no fos cosa que fos ella que el mos donàs a noltros! Noltros lo que veim que En Bernadet va ben xaravel'lo i no fa gens sa cara de tenir por ni ansia, sino de més coratge que setze. ¡Es més clar que sa llum des sol que aqueixa ratolina no és com ses altres!

Com prou en varen haver rallat, En Lau i En Siòn acabaren per dir:

—¡Al'lotes, no és hora de badar, si no voleu que tenguem un disgust, que mos cost des pebre! Se fa precis posar fil a la gütia en lo de broidar sa bandera, i llavò haurieu de veure si vos feis amigues de Na Passa-vents per veure si li poreu treure res de lo que fassa o deix de fer sa ratolina.

Na Biatriu i Na Cloris s'escoltaren es seus homos, i comensen a pensar com s'ho farien com no s'ho farien per broidar sa bandera, i an es mateix temps guanyar-se es cor de Passa-vents per treure-li noves de lo que feia sa ratolina i deixava de fer damunt sa mateixa bandera.

Na Passa-vents, com va veure que Na Biatriu i Na Cloris li feien tant la bona, aviat e-hu va conèixer que li cercaven el còs, que lo que elles volien, sebre què feia ella o que deixava de fer amb sa seua senyora la Princesa Aineta, que an ets uis de la gent no era més que una pobra ratolina.

—Ja beureu fresc! diguè Na Passa-vents amb ella mateixa. Ja hu crec poc que voltros me tregueu res a mi ni que'm mengeu mai sopes dalt es cap, per dematí que vos aixequen!

Però sa pitxorina no les feu res co-neixedor; i, com elles l'escumetien, ella ja hu crec que demostrava estar-ne tota gojosa, i com que les s'hagués de posar dins es cor; pero era per porer-les plomar millor com vendria s'avinentesa, quant seria s'hora.

—Escolta, Passa-vents li diuen un dia Na Biatriu i Na Cloris, ja veus que noltros, l'estimam

—Prou, que hu veig! diu ella. ¡I jo sí que vos estim a voltros! ¡O si me véssu dins es cor, sé cert que no vos ne poreu avenir!

—Bono idò, diuen elles, mos has d'esser franca, perque noltros t'ho som sempre, com veus tu!

—Bono, diu ella, contau amb tota sa franquesa que cap en mi! Digau coses! que jo som més callada que un confés.

—Bono, idò, diuen aquelles dues: ¡mos has de dir amb tota veritat com té sa teua senyora sa bandera? L'ha comensada? l'acaba? la té a mitges astes? com la té?

—Fietes meues! diu Na Passa-vents, ¡jell encara no l'ha comensada! I ¿que voleu que fassa una mica de ratolina com és ella? Perque ell en veure es sant, ja poren veure es miracles!... Jo le hi dic que s'és mester que pos fil a la gütia; i tant le hi he arribat a dir que m'ha donada paraula de que s'hi posará demà, que és es dia més aprop. Així és que precisament avui li he d'anar a comprar es fil que s'és mester!

—¡Oh! diuen aquelles dues. ¡Ja mos pories fer un bon favor! i l'estimaríem cent sous més!

—Digau coses! diu Na Passa-vents. ¿Quin favor és aquest?

—Que ja que has d'anar a comprar es fil per sa teua senyora, diuen aquelles, amb sa mateixa seguida el comprasses per noltros! ¡Ja! mos pories fer an aquest favor!

—Donau-lo per fet! diu Na Passa-vents. En anar-me'n-hi, ja vos tocaré a sa porta.

—Just! diuen elles. I te donarem es doblers, com se suposa.

—Ca! diu Na Passa-vents. Tampoc no hi importa! Jo fii de voltros!

—A poc poc! diuen aquelles. Es doblers t'hem de donar, i foris!

Sobre tot, ell això era sa banda des matí; i, com hagueren dinat, Na Passa-vents surt tota brunent de sa cambra d'En Bernadet, toca a sa de Na Biatriu i de Na Cloris, aquestes surten i li donen es doblers des fil, i ella ben acanada cap a sa botiga des fil!

¿Que me'n direu? Ell al punt ja torná sa gran polissarda de Na Passa-vents, tota carregada de capdells de fil d'una partida de colors, pero un fil sa cosa més baldrumera i brossenca, tot ple de regruixos i barrugues, com a fil de porc; i *toc! toc!* a sa cambra de Na Biatriu i de Na Cloris.

Aquelles guaiten, i com me veuen aquella capdellada, no vos fassu contes que no les vengués de nou així mateix que los haguessen duit, uns capdells tan grollers i ravascosos.

—¡Jesús quin fil que mos has duit! comensaren a dir elles dues, paupant-lo i mirant-lo-se de prim compte.

—¡Es millor que hi haja per broidar una bandera! diu Na Passa-vents. Figurat que me'n som anada a sa botiga de fil més bona que m'han dit que hi havia; i he dit tot d'una a sa botiguera: —Fil des millor de tots per broidar una bandera! I sa botiguera m'ha dit: —Que'm tirin d'una passa, si me treuen fil millor que es que jo te treuré. S'és enfilada amb una escala dalt una partida de munts de fil, que fan por de tants com n'hi ha; i m'ha trets aqueis capdells, i m'ha dit: —Es coll e-hi va si en-lloc del mon mai han vist un fil millor per broidar una bandera! Perque llavò aquell diantre de botiguera m'ha demanat: —I ¿per què ha d'esser aquesta bandera? —Pe'l Sr. Rei, he jo dit. —Idò, diu ella, el Sr. Rei no'n vol d'altres de banderes dins ca-seua més que son broidades d'aqueix fil, perque ses banderes del Sr. Rei no son per cap bella vista, perque ell no va de flocs ni banderetes, sino de coses reforsades. Lo que vol el Sr. Rei, que primer s'espe-llin es brassos des qui duen ses seues banderes de dur-les que no ses bande-

res de dingolendetjar amb qualsevol vent a dreta i a esquerra! ¿O no has sentit a dir tu que *bandera véia honra capitá?* ¿I com ha de durar molt una bandera si no la broides de fil reforsat, que puga agontar un homo, si a mà vé? —Com jo he sentit aqueix rossinyol, he comprès que no hi havia altre lliwell que prendre aquest fil, que, damunt lo que m'ha explicat aquella botiguera, era sa cosa més lè per una bandera que ha d'anar a parar a ses mans del Sr. Rei.

Davant tot aqueix manitest de Na Passa-vents ¿què havien de fer Na Biatriu i Na Cloris, més que acalar es cap i prendre aqueis capdells, i donar ademés les gracies an aquella gran mandragolina des favor que los havia fet de dur-los tal fil?

Així hu feren, i s'enfuyen cada una dins sa seua cambra, i ja foren partides broida qui broida com unes desesperades.

I ses raons eren a fer passar aquell filarot per sa roba de sa bandera, que, damunt lo que les havia contat Na Passa-vents que sa botiguera li havia dit de que el Rei volia ses banderes tan reforsades, varen creure que lo més avengut seria que fos de tela de sac. Idò, com vos deia, ses raons eren a fer passar aquell fil tan mal format per aquella tela tan raspallosa. S'hi veien amb tantes de feines, que devegades havien de cridar En Lau i En Siòn per fer-los estirar an es fil des broidat, i aquells a voltes havien de posar sa tela en-terra, s'hi plantaven de genois damunt, i allà estira qui estira an es fil amb tota sa forsa, i desiarra deien:

—Mal llamp es fil! i es qui el filà! i es qui sembrá es cànyom! i es qui anà a parar es gorrions per que no se menjassen sa llevor!

Així és que cada dia hi havia un desveri dins sa cambra de Na Biatriu i de Na Cloris amb aquell bo de fil mal-passador des broidat de sa bandera.

—¡Deu se'n apiat des broidat que sortirà! deien devegades En Lau i En Siòn.

A estones sa seua confiança era que poca cosa se poria esperar que fés sa *ratolina* d'En Bernadet, per que llavò les tornava saltar es dupte i sa por de que aquell dimonió de ratolina no fos un encantament, i los pegás un porro, que los baldás per tota la vida.

I lo gustós era que sempre que Na Passa-vents se deixava veure de Na Biatriu i de Na Cloris, aquestes zas! ja li demanaven de com tenia es broidat de sa bandera sa seua senyora, i sa gran revel'lera sempre los deia:

—No'n destapeu per l'amor de Deu!

—No tengues por! deien aquelles.

—Idò, deia Na Passa-vents, ¿com voleu que la tenga? ¡Que no li surt marge ni caramull de pedres! sa cosa més lletja, sa feristea més ridícula que vos pogueu imaginar! Lo que's pot esperar d'una *ratolina*!

Amb això Na Biatriu i Na Cloris cobraven coratge ses grans biduñes, i no's sospitaven gens ni gota de sa ruixada feresta que les venia damunt.

Sa ruixada va esser que's cumpliren es tres mesos de temps que el Rei havia donats an es seus tres fiis per presentar-li sa bandera que sa dona de cadascú hauria broidada, per donar sa Corona a sa qui l'hauria broidada més polida.

Na Biatriu i Na Cloris havien arribada a acabar cadascuna sa seua; pero era una cosa feresta de tot, sa cosa més baldrumera i més lletja que vos pogueu imaginar; no era miradora.

An En Lau i an En Siòn no los n'haurien tret gota; n'estaven empegueits d'haver de presentar tal feristea. Si hu presentaren fonc amb s'esperansa de que tal volta En Bernadet presentaria també una enderia per l'estil, si vertaderament sa *ratolina* no era més que una ratolina, cosa que a esto-

nes creien i a estones descreien.

¿I quina vos feis comptes que la fer la Princesa Aineta es mateix dematí des dia que havien de presentar sa cosa an el Rei i a la Cort? Idò crida Na Passa-vents, i li diu:

—¡Passa-vents! ja ca mon pare tens ses feines! a dir-los que te donin aquella bandera que varem broidar fa set anys i que está estojada dins sa meua caixa davall de tot de tot, i du-le'm més que depressa, perque En Bernadet l'ha de presentar per mi an el Rei avui mateix.

—Ara mateix m'hi esquitx! diu Na Passa-vents.

—¡rrruuu! ja és partida com un llamp cap a ca-la Princesa Aineta! Amb una exhalació ja hi va esser, dona sa comanda a sa senyora véia, que se'n va correns a sa caixa de la Princesa Aineta, la gira tota, treu sa bandera, la posa en mans de Na Passa-vents; i aquesta *rrruuu!* cap a ca'l Rei! i dins un moment ja torna esser dins sa mateixa cambra d'En Bernadet davant la Princesa Aineta, i li entrega sa bandera, que la dona an En Bernadet per que la present an el Rei. En Bernadet, ¡agafa, i ¡cap a son pare! que estava assegut ja an es trono, enrevoltat de tota la Cort i espera qui espera que es tres fiis li presentassen cadascú sa bandera que sa dona havia broidada per provar sa seua llestesa.

En Lau i En Siòn ja eran davant son pare i la Cort, i esperaven que compa-regués En Bernadet per presentar sa cosa tots tres plegats; i, com veien que En Bernadet s'estorbava, cobraven coratge, i deien amb ell mateixos:

—¡Veiam si ensara no en presentarà! ¡Animetes santes, que no'n present! ¡Amèn que no'n present! ¡Amèn!

Com veren En Bernadet que compareixia ben peus alts i tot xaravel'lo, ja els-e va fer mals averanys de tot.

A les-hores el Rei obri boca i diu:

—¡Hala si presentau sa cosa! ¡En voler!

Com En Bernadet sent aquella paraula del Rei, sa destira de sa bandera, la desplega a la vista del Rei i de tota la Cort, i va esser sa cosa més preciosa, més polida, més purificada i ben treta que hagen vista mai uis de persones nades. Tothom en remangué amb sos cabeis drets i embambat mira qui mira aquella meravella de broidadura.

Com En Lau i En Siòn veren allò, ja no volgueren desplegar sa seua, i fogiren més empegueits que'l rei porc, flastomant i cridant:

—¡Mal llamp sa ratolina! ¡No la mos ha feta que no la mos haguésem pensada! ¡Mal llamp tal bandera i sa dimoniera que l'ha broidada!

El Rei i tota la Cort, veient sa bandera que En Bernadet presentava, digueren:

—No hi ha vèl: En Bernadet i sa seua dona han gonyada s'acció de llestesa.

—Si així com han gonyada sa de llestesa, diu el Rei, guanyen també sa de galanía, seua será sa Corona, mal ella siga més ratolina que totes ses ratolines d'aqueix mon i l'altre!

—I ¿quant ha d'esser aqueixa altra prova? diu En Bernadet.

—Dins tres mesos! diu el Rei.

—Idò ¡fins d'aquí tres mesos! diu En Bernadet.

I, fent una gran cortesía a son pare i a tota la Cort, buidá, ¡cap a sa seua cambra! a contar a la Princesa Aineta i a Na Passa-vents lo que li acabava de succeir.

Dissapte qui vé, si Deu ho vol i María, acabarem de veure de tot, com acabá això d'En Bernadet i la Princesa Aineta.

JORDI DES RECÓ

(Acabarà)

Coremà, Setmana Santa, Pasco.

IV.

Pasco.

Es Dissapte Sant ja no se conta casi com a Setmana-Santa, sino com a *Dissapte de Pasco*. Tant és així que negú li diu *Dissapte Sant*, sino es *Dissapte de Pasco*; i aqueix nom expressa la pura realitat, perque tot l'Ofici d'aqueix dia ja és de sa Resurrecció del Bon Jesús; tot ja és de *Gloria* i no dol ni tristor ni angunia, com l'Ofici d'ets altres dies de Setmana-Santa. Per tal motiu tractam aquest dia com es comensament de ses *Festes de Pasco*, perque això és en realitat i no altra cosa.

§ 1

Es foc-nou i es ciri-pascal.

L'Ofici des Dissapte-Sant és tal volta es més poètic, pintoresc i interessant de tot l'any, i amb tot i això és des més poc concorreguts, perque la gent va atrafegada en so fer ses panades, robiols i crespells o bé ja estan una mica *oficiats* amb tanta de cosa com e-hi ha a ses esglésies el Dijous i el Divenres; i és en bona veritat una llàstima que no hi vagen més es feels an aquest Ofici.

No porem resistir la tentació de donar-ne una idea, breuissima per no allargar massa sa contarella.

Aquest Ofici és es més llarc de tot l'any perque altre temps el deien en sa nit i durava del dissapte hora-baixa fins sa dematinada des Dia de Pasco. Després l'Esglesia per major comoditat dels feels va dispondre que el diguessen al dissapte dematí.

El solen comensar devers les set i mitja. Lo primer que fan ets escolans, és vestir ets altars que'l Dijous Sant despuïaren; pero jben alerta a encendre-hi cap candela! Diuen an el chor *Prima, Tercia, Sexta i Nona* resades; i surt tota la Comunitat cap a fer sa cerimonia d'encendre es *foc-nou*. D'una pedra foguera, pegant-hi amb un *foguer* o gangaia de ferro, fan sortir espines, i amb elles encenen esca i estopa i llavò carbons; i amb això ja tenen es *foc-nou*.

Se'n van a s'entrada de l'església, i davant sa porta beneeixen es *foc-nou* i llavò cinc grums d'encens, amb unes oracions lo més garrides. Mentres beneeixen es grums d'encens, s'escolà posa es carbons encesos dins s'encenser i hi tiren encens molt de sa barqueta. Amb això apaguen tots es llums de dins l'església, per denotar que amb la Mort del Bon Jesús s'acabà s'Antiga Llei, simbolisada p'es *foc perpetua* que hi havia sempre dalt l'altar del Temple de Jerusalem, i es *foc-nou* denota el Bon Jesús, Llum del mon, fora del qual tot es fosca i gel an aqueix mon i a l'altre. Per això, des *foc-nou* encenen després totes ses candelas i ses llanties, que representen es *creants*, es *feels*, tots es qui tenen *fe de Deu*, que componen l'Esglesia.

Apagats tots es llums de dins l'església, e-hi entra la Comunitat, fent la capa es Celebrant. Es subdiaca va davant davant amb sa Creu i darrera ell es Diaca amb una canya que an es cap damunt du aficades tres candelas. Tot d'una que son dins l'església, se retura tothom; es Diaca tomba sa canya i un escolà li encén una de ses tres candelas que hi du an es cap d'amunt; i la hi encén amb una altra que abans l'ha encesa an es *foc-nou*. Llavò es Diaca adressa sa canya, s'agenoia i canta *Lumen Christi!* (*Llum de Crist!*) i el chor respòn: *Deo gratias!* (*gracies a Deu!*)

Segueix tota sa processó cap envant i a's mig de l'església se returen, es Diaca torna tomba sa canya; i s'escolà *zas!* li encén una altra de ses tres candelas que du aquell an es cap de sa canya, i també la hi encén amb sa que du encesa des *foc-nou*; es Diaca adressa de bell fresc se canya, se torna age-

noiar, i canta per segona vegada: —*Lumen Christi!* el chor respòn tot d'una: *Deo gratias!*

Segueix endavant sa processó; i, quant són davant l'altar major, tomba es Diaca sa canya per tercera vegada, i un escolà *zas!* li ha encesa sa tercera candela des cap de sa canya, amb aquella altra encesa an es *foc-nou*; es Diaca adressa sa canya, s'agenoia i canta per tercera volta *Lumen Christi!* —*Dea gratias!* respòn el Chor.

I encenen aqueixes tres candelas una darrera s'altra per denotar que sa llum de sa Fe que el Bon Jesus va dur an el mon, no se va encendre per tot cop en sec, sino a poc a poc, ara a una banda, ara a s'altra.

A-les-hores es Diaca dona sa canya a un escolanet i pren es llibre d'ets Evangelis; i amb aquell escolanet, i es subdiaca que du sa Creu, i s'escolà que du s'encenser, i un altre escolanet que du dins una barqueta es cinc grans d'encens i un altre que du es *ciri-pascal* i cap a damunt sa trona! I allà canta una especie de *Prefaci* que's diu s'*Exultet*, molt llargarut, pero sa cosa més poètica i corprendora sobre es Misteri de sa Resurrecció del Bon Jesús. Canta qui canta, arriba a un punt que afica en forma de creu es cinc grans d'encens an es *ciri-pascal*. I ja torna esser partit canta qui canta com un rossinyol, mentres que ets escolans encenen blens an es *ciri-pascal*, i jcap a encendre-hi ses llanties de l'església! per denotar que sa Gracia i sa Doctrina de Cristo que es *ciri-pascal* representa, va encendre de fe s'enteniment i de gracia es cor d'ets Apòstols, i de totes ses ànimes feels que hi ha hagudes, e-hi ha ihi haurà, resultant-ne s'Obra Mestra de sa Ma de Deu: l'Esglesia Catòlica, sa Llum de Veritat que il·lumina ets enteniments, sa Gracia de Virtut que vivifica es cors.

Aquí s'acostuma a diferents pobles de deixar ets escolans una candela encesa a's mig de l'església, per que es qui hi vagen a cercar es *llum nou*, e-hi puguen encendre i anar-se'n. —Anar a cercar es *llum-nou* es cosa de s'al·lotea, que hi compareixen amb un llum d'encruies, apagat com se suposa, o amb una candela sensa encendre; i encenen es llum o sa candela an aquella candela des mig de l'església, i tot d'una la apaguen; llavò tornen encendre i apaguen de bell nou, fins que encenen per tercera volta, i ja no apaguen, sino que se'n van cap a ca-seua, cridant p'es carrer amb tota quanta veu se poren treure: —*¡Es llum-nou! ¡es llum-vei!* *¡Es llum-nou! ¡es llum-vei!*

Com la gent sent aquells crits, surten dalt es portal amb un llum o candela i jcap an aquella al·lotea! per que los deixin encendre i prendre es *llum-nou*. I encenen an es *llum* que du s'al·lotea de l'església, i així s'escampa per tot es poble es *llum-nou*. Això fan, poc sa poc llà, a St. Juan, a Porreres, a Campos, a Santanyí, a Felanitx, i ssns dupte a altres viles; i altre temps se devia fer per tot Mallorca; hi gosariem qualsevol cosa de missions.

§ 2.

Profecies, benedició de ses Fonts de Batisma, i rentades de cara amb s'aigo-nova.

Es Diaca arriba a acabar sa seua cantada, davalla de sa trona i jcap a l'altar! an es costat des Celebrant, que ja és partit a dir an es Missal s'enfilai de profecies que hi ha, dotze, en memoria des dotze Apòstols; i darrera cada profecia canta una *oració*, el Chor li respòn, i jhala una altra profecia! i llavò s'*oració* corresponent, i així de d'allà fins que les s'ha fetes seues totes dotze. Es Celebrant diu petit aqueixes profecies, pero an el Chor les canten, aviadet aviadet, això sí, perque no n'hi ha casi cap que patesca de curta, i moltes passen la mida de llargues; i es Celebrant, per dir s'*oració* de cada una, espera que an el Chor acabin sa profecia.

Llestes de ses dotze profecies, se'n van en processó Celebrant i Ministres

amb tota la Comunitat canta qui canta i sa Creu i es cirials i es *ciri-pascal* encès davant davant cap a ses *Fonts de Batisme*. E-hi arriben i comensa sa benedició de s'aigo-nova per batiar tot aquell any fins a s'altre Pasco que vendrà. Aquí és es Celebrant que du casi sempre la veu, i vos assegure que s'ha de donar un mai de cantar, que no son tot berbes; de manera que, si no'n vol sortir nafrat, s'ha de posar sa gargamella a bon lloc, vui dir, que hi ha de tenir molt de compte a no fer-ne sortir massa de veu tot d'una, si vol que li basti per tota sa cantada que ha de fer. Tot cantant amb sos uis clavats an es llibre, vé un punt que amb sa mà fa una creu dins s'aigo de banda a banda de *Fonts*. S'aixuga sa mà amb una taviola, i reprèn es cant, fins que aviat torna posar sa mà damunt s'aigo, canta una altra mica, i llavò hi fa tres creus part-damunt; i després afica sa mà dins s'aigo, i en decanta una grapa cap a tramuntana i una cap a mig-jorn, una cap a llevant i s'altra cap a ponent, per denotar que no ha de romandre banda ni recó del mon a on no arrib el Sant Batisme. S'aixuga sa mà, i ja torna seguir sa cantarella, fins que s'acala dalt ses *Fonts* i hi fa tres alens damunt en forma de creu, demanant a Deu que beneesca jaquella aigo.

Llavò agafa es *ciri-pascal*, i l'afica dins ses *Fonts*: primer una mica i demana cantant que davall dins aquelles *Fonts* sa virtut de l'Esperit-Sant. Treu es *ciri-pascal*, i tot d'una le hi torna enfonyar, més que s'altra vegada, cantant lo mateix. El torna treure, i llavò *zas!* le hi torna enfonyar fins que pega an es fons de ses *Fonts*, demanant amb so càntic que hi davall sa virtut de l'Esperit-Sant. Torna fer tres alens dalt ses *Fonts*, treu de tot es *ciri-pascal*, i segueix canta qui canta fins que arriba a acabar.

A-les-hores es capellans prenen d'aquella aigo i en beneeixen la gent, i ets escolans en treuen gerres per posar dins ses piques des portals de l'església, que estan sensa desde el Dijous Sant, i llavò per sa gent que hi sol haver allà que en demanen, i per anar a fer es *Sol-Pas* per dins la vila i per foravila, beneint totes ses cases, com veurem més envant, si Deu ho vol.

Llavò es Celebrant agafa s'ampolleta de s'Oli consagrat des *catecúmens*, que el Bisbe consagrà a's Dijous Sant, i n'aboca en forma de creu dins ses *Fonts*; després e-hi aboca, també en forma de creu, del Sant *Crisma*, que també el consagrà el Bisbe a's Dijous Sant.

I jque fa llavò es Celebrant? Agafa s'ampolleta de s'Oli i sa des *Crisma*, destapades i en torna abocar a la una dins ses *fonts* en forma de creu; i llavò remolca ben remolcada amb sa mà s'aigo aquella que se mescl bé amb s'oli des *catecúmens* i amb so *crisma* i fassa tot un còs.

Fet això, ja hi poren batiar; i n'hi ha que creuen que's primer infant que hi batiem, llavò en morir-se, está set anys sensa entrar en corrupció. Per això es qui tenen infants a batiar, s'afanyen a dur-los-hi, creguts de que va millor amb ses *aigos noves*.

Es un desbarat i no poc gran es creure que ses *aigos noves* hagen de tenir més virtut tot d'una que després: tenen sempre sa mateixa. ¡No'n mancaria altra que no fos així!

Quant treuen de ses *Fonts* aquelles gerres d'aigo beneita que hem dit, s'hi aboquen un esbart d'al·lots i d'al·lotes amb pitxers i gerretes per dur-se'n d'aquella aigo beneita, que consideren que és més bona que sa de ses altres beneides, i amb aquella aigo que les aboquen ets escolans, ja són partits correns cap a ca-seua, i en donen es veinats i coneguts que los ne demanen; i es major de la casa és es primer que'n pren, i, un darrera s'altre, tots ets altres; i se'n renten sa cara perque

consideren que aquella aigo fa fogir el mal-esperit. Així hu fan a Inca, Binisalem, Artà, Sa Pobla, So'n Servera, Esporles, Felanitx, Lloseta, Lluchmajor, St. Juan, Santa Margalida, Santanyí, Porreres, Llubí, Campos i altres viles. —A Manacor només van a cercar aigo beneita de ses *Fonts de Batisme* per posar a sa piqueta des capsal des llit.

§ 3.

Ofici de *Gloria* i festa que fan per defora

Llesta sa benedició de ses *Fonts* entona el chor ses *Lletanies de tots es Sants* i segueix sa processó cap a l'altar-major; i, en esser-hi, es Celebrant i es Ministres s'ajeuen cara a terra davant l'altar amb sos colzos i sa cara dalt un coixí, fins que van a acabar ses *Lletanies*, que s'aixequen, se posen ets ornaments, es a dir, casulla i dalmàtiques blanques i ets escolans encenen es ciris de l'altar; i a-les-hores an el chor entonen es *Kiries* i comensa sa *Missa* amb tota solemnitat; i, acabats es *Kiries*, es Celebrant entona es *Gloria in excelsis Deo*, i romp l'orga amb tota sa trompeteria, cuidant a fer ui, allà on no l'havien sonada des *Gloria* des Dijous Sant ensà, i rompen totes ses campanes i campanetes de dins l'església sona qui sona, com a desesperades, i llavò prenen ses missions per elles ses campanes des campanar, i allà repica qui repica, cuidant a estellar-se.

I la cosa no acaba aquí, sino que es qui no van gaire apressats de feina i tenen escopetes, pistoles o revòlvers i municions, carreguen aqueixes armes, i allà se posen a desparar-les per fer *salve* an el Bon Jesús resucitat. Així hu fan a Ciutat, a St. Llorens, a Sineu, So'n Servera, Lloseta, Alaró, Inca, St. Juan, Montuiri, Felanitx, Porreres, Búger, Lluchmajor, Concell, Pina, Campos, Santanyí, Mancor, Esporles, Sa Pobla, Pollensa, Binisalem, Costitx, Artà, Manacor. A Manacor ademés surten de la *Sala* es dos saigs sona qui sona es tambors p'es carrers principals de la vila, per anunciar que el Bon Jesús ha resucitat, i no hu volguen sebre s'·lotea que els-e corre darrera, fent bots i xecelines.

A Ciutat, en alsar ses campanes de la Seu p'es *Gloria* que acaben d'entonar, an es baluart de St. Pere ets artillers desparen es canons i venguen canonades i més canonades, com es *dies de Gala*; i ses sirenes i corns de tots es vapors que hi ha fondetjats an es Moll se posen a cornar, i vos assegure que'n moven de talabastaix.

Mentres tant escabotells d'al·lotea corren p'es carrers cridant a la desesperada: —Aranyetes, sortiu! que'l Bon Jesús ja és viu! ¡Aranyetes, sortiu! que el Bon Jesús ja és viu! —I nosols fan això, sino que peguen amb vergues, garrots o fassos per ses portes, caixes i cadires, crida qui crida: —¡Aranyetes, sortiu! que el Bon Jesús ja és viu! ¡Aranyetes, sortiu des forat! que el Bon Jesús ja ha resucitat! —Així hu fan a Inca, a St. Juan, a Sta. Margalida, Vila-franca, So'n Servera, Pollensa, Alaró, Búger, Sa Pobla, Petra, S'Horta, Sa-Vileta, Pina, Lluchmajor, Consell, Sineu, Artà, Manacor i altres viles.

A Porreres fan qualche cosa més: se'n van an ets abres mal-feners, i amb garrots i fassos i bons esclafits: devers sa soca i per ses branques; i fins n'hi ha que'ls escopetetgen. ¡Ah idò? No'n volen de malfeneria es porrerencs! i bé que fan!

A Sóller fan una altra cosa: *homos de bulto*, i les pengan an ets abres, amb un paner an es bras i faves o taronges dins es paner. Les diuen *Judes* i suposen que allò de dins es paner eren anats a robar-ho. Per això llavò els escopetetgen, amb gran lulea.

I a Sta. Margalida, St. Juan, Lloseta, Sa Pobla, Inca, Porreres, Binisalem, Vilafranca i Campos, no deixen beneir s'al·lotea fins que han tocat *Gloria*.

Sempre és bo fer qualche poc de penitència.

Amb això l'ofici segueix a l'església sa seua via i aviat s'acaba amb so cant de *Vespres*, que son tan curtes avui que no tenen més que es psalm *Laudate Dominum omnes gentes*, que només són dos versets, i llavò es *Magnificat*.

An aquest Ofici ja hem dit que hi va poca gent ferm. Només sabem de Pollensa que hi vaja s'Ajuntament; i, en acabar, es Bal·le amb sos Retgidors entren dins la Sacristia a donar *les Bones Festes* an el Rt. Sr. Rector i demés Clero, i llavò el Rt. Sr. Rector s'espitxa a la *Casa de la Vila* i dona *les Bones Festes* a l'Ajuntament.—Llástima grossa que no hi siga per tot aqueixa costum, expressió eloqüent de sa bona harmonia i concordança que Deu vol que reini entre s'Autoritat Esglesiàstica i s'Autoritat Civil.

§ 4.

Es Sol-Pas

Es sa benedició que's fa de totes ses cases de la Parroquia amb s'aigo beneïda a's dematí a ses *Fonts de Batisme*; i fan tal benedició per dins la vila, a's dissapte de Pasco, i per fora-vila passat es dia de Pasco. Fa aquesta benedició el Rt. Sr. Rector o es seus Rts. Vicaris; i, si es poble es gran i és massa feixuc per aqueis, els aïden ets altres capellans, partint-se es poble, i així amb un instant en surten, sobre tot si tenen bones cames i són un poc de guerra seca i de carn fuita. Per dins la vila van a peu, lo manco amb un parell d'escolanets que duen es poalet de s'aigo beneïda i es *solpasser* i una panera per posar-hi s'*alegració* que se cases beneïdes solen donar, com és natural. El Rt. Sr. Rector o Vicari o Capellà van amb ruquet i estola i bonet.

Per dins la vila es *Sol-Pas* a certes bandes el fan tot d'una d'haver acabat l'Ofici; a altres bandes, en haver dinat, i el fan amb més o manco solemnitat, segons sa costum de cada poble.

A Porreres, Sta. Margalida, Manacor, St. Llorens, Sóller, Vilafranca, Sineu, Montuiri, St. Juan, Lluchmajor, Felanitx i sens dupte a altres viles, va el Rt. Sr. Vicari o *Capellà Illis* per dins la vila just amb dos o tres escolanets, que li duen es poalet de s'aigo beneïda, i sa panera per posar-hi lo que per ses cases los donen. A fora-vila van amb un carretó; i s'homo que el mena, los fa d'escolà.—El Rt. Sr. Vicari o Capellà, ademés de beneïr la casa, sol deixar un *ciri-de-fas* beneït per encendre contra trons i llamps en dies de tempestat. També sol donar unes coquetes de cera vermeia, que fan es comú d'una pessa de cinc cèntims de pesseta, que estigueren tancades amb el Santíssim dins es *Monument* de sa *Casa-Santa*, i se diuen *cera del Corpus*: les solen aficar a ses portes per que guardin la casa de trons i llamps.—Per això d'un que no vol que li arribin ses coses molestoses que arriben a tothom, solen dir:—*Vol tenir cera del Corpus!*—E-hi ha pobles com Inca, Sta. Margalida, St. Juan, Petra, Sóller, Montuiri, Vilafranca, Santanyí, Búger, que el Rt. Sr. Vicari o Capellà, a cada-casa de dins la vila i de fora-vila que posen una alegració dins sa panera, les dona un *ciri-de-fas*.—A altres viles com Sa Pobla i Campanet només donen *ciri-de-fas* a ses cases de dins la vila.

E-hi ha pobles que per dins la vila va un escolanet davant davant a avisar a ses cases que es *Sol-Pas* vé i que *encenguen es llum*, tota vegada que ses benedicions, segons té establert l'Església, pertoca fer-les sempre amb llum. A Sta. Margalida, So'n Servera i Búger no hi va cap escolanet davant davant a avisar: avisa sa campana de l'església, que, quant comensa es *Sol-Pas*, se posa a tocar, i toca desiara fins que está fet es val-Deu des *Sol-*

Pas; i així la gent se'n tem i tenen temps de preparar-se.

A Inca, Lloseta, Pollensa, Alaró, Ses-Salines, Búger, Consell i pot-ser a altres bandes acompanyen el Rt. Sr. Vicari tot un estol d'al·lotea, cantant com a rossinyols:

Picau sal
de la canal
de la canella!
dau-mos pa i escudella!
Llum! llum! llum!

I n'hi ha d'altres que canten:

Noltros tenim sa costum
d'anà a beneïr ses cases.
Tan fadrines com casades,
¡dones! enceneu es llum!

I n'hi ha que hi afigen això altre:

No mos deu figues forneres,
perque son com a cerol.
Xallaroll! xallaroll!
Dau-les-mos de ses primeres
que secàreu an es sol.
Xallaroll! xallaroll!

Això és que altre temps an aqueixa al·lotea sa gent los *alegraven* de figures seques, i ben bones que les trobaven aquells betzos. Encara ses Monges de St. Bartomeu (d'Inca) conserven sa costum de donar-los-ne un plat ben afavorit de figures-seques d'aquelles que fan mengera.—A Lloseta les donen mel·les torrades.

A Pollensa canta s'al·lotea:

¡Vaja! dones! picau sall
de corema, de carnall
Si no'n teniu, manlleveu-ne!
vaja amb doblers,
vaja amb diners,
vaja amb pessetes,
vaja amb doletes,
vaja amb llums o amb ous!

A altres viles canten:

Piquem sal
de la canal,
de la canyella!
Mon pare'm pega
amb una camella
i no'm fa mall
Fogasseta, dinadeta,
donau-me'n més!
Foral enfora, peixeters!
Venguen! venguen carnisers!

I a Alaró canten això altre:

Piquen sal
de la canal
de la corema!
Piquen sal
de la canal
de la canella,
amb una botella...
Quant no'n tendrem,
no'n llevarem!

Lo que posen ses families dins sa panera des *Sol-Pas*, varia d'una poble a altre. Per dins la vila a unes bandes solen donar doblers o ous, i a altres donen sobrassades, panades o taronges, si en tenen de cuïta.

E-hi ha viles que es doblers que ses families donen, són p'ets escolanets, i lo altre (ous, sobrassades, panades, robiols) p'el Rt. Sr. Vicari.

Per fora vila donen molt formatge i ous i qualche pic sobrassades i panades.

Altres temps que hi havia més fe, i en punt a practicar sa Relligió no hi havia negú que tiràs de camella, sino que tothom aguantava la Mestra, i per Pasco-florida no romanía negú sense *sortir de la Parroquia*, això és, tothom se'n anava a confessar i combregar;—e-hi havia sa costum de que, en anar a fer es *Sol-Pas*, el Rt. Sr. Vicari o Capellà que fos, recuía es *billet* que tots es de la casa havien rebut des confés a's dia que eren anats a confessar-se; i enfilaven tota aquella *billetada* amb una guia grossa enfilada de fil revengut i se'n ho duïen a guardar-ho a l'església.—Encara hi ha sa costum de fer tal replega a Inca, St. Juan, So'n Servera, St. Llorens, Banyabufar, Consell, Búger, Lloseta, Pina, Montuiri, Vilafranca, So'n Carrió, Lluchmajor i Muro, a on sa guia enfiladora tira devers dos pams de llarc.—A Alaró,

Ses Salines, Campos i Sóller la gent posa aqueis bons de *billets* dins sa panera des *Sol-Pas* junt amb lo altre que hi deixen.

Després de tantes de rogatives ha feta saó

Es públic i notari ses rogatives que se son fetes a Mallorca per tot arreu demanant aigo. Se n'han fetes p'ets pobles, se n'han fetes a Ciutat, a on es *diumenge de l'Angel* tregueren *La Sanc* i l'acompanyaren tants i tants de milenars de gent. Es diumenge abans de s'*Ascensió* es Congregants de Maria i St. Lluís Gonzaga anaren en pelegrinació a Lluch en to de rogativa. Això son fets públics que coneix tothom: ses Rogatives per aigo de tot Mallorca, fetes durant aqueis darrers mesos. I ara hi ha uns altres fets desde que sovintetjaren tant ses rogatives: es fets de que comensà a ploure per Pollensa, per Valldemossa, per Artà, per St. Llorens, per Manacor, per Lluchmajor, i ara aqueixa setmana sembla que ha plogut per tot. De manera que Mallorca ha demandada aigo a Deu, i s'aigo no s'és feta esperar gaire, s'aigo és venguda.

Es metereòlegs han anunciada aigo per Mallorca una partida de vegades enguany, pero s'aigo no venia; i, si n'arribava gens, era ben prim; tothom observava senyes d'aigo, pero totes mentien. A la fi es venguda s'aigo en gran abundancia, i és venguda després de tantes de rogatives, després de sa plena de rogatives.

¿Que hi diuen an això ets incrèduls, ets indiferents, es qui se'n reien de ses rogatives?

Noltros, i amb noltros totes ses persones de seny, lo que feim és donar gracies a Deu de sa saó que ha arribat a fer per tot Mallorca. Deu fassa que sia profitosa. Amèn.

Càstic

L'amo En Tem de So'n Moranta
Era un amo dels més rics
Un dia hi anava un pobre:
—L'amo ¡pietat de mi!

—Arruix!— Tench fam!— ¡Passa fora!
D'almoynes no hi ganancii.
I ab les sitges d'ordi i xeixa
el sostre feia cruixits.

Cada any rèt l'anyada grossa;
els pobrets podran gaudir.
Deu envia corretjada:
L'amo En Tem no sega un bri.

MATEU OBRADOR.

Notes bibliogràfiques

Breve | *Cartilla Cívico-Moral* | por el
| M. I. Sr. D. Nadal Garau y Estrany |
Canónigo doctoral de la S. I. C. B. de Mallorca. Dispuesta para dos Cursos: con arreglo al método cíclico | *Grado medio* | Palma | «La Esperanza» Lonjeta, 11 | 1914.

Molt favorablement mos ha sorpresos sa lectura d'aquesta *Cartilla*, de la qual mos dedica un exemplar el seu autor el M. I. Sr. Canonge Doctoral de la Seu, Professor de Dret Canònic an el Seminari i amic coral nostro.

L'hem lletgida amb vertader gust i satisfacció perque totes ses lliçons son saboroses, atinades, discretes, fàcils, intel·ligibles a tot enteniment infantil: amb una paraula, acertadíssimes de ver. Recorden, per sa forma, es llibres tan acreditats de Don Miquel Porcel, un des caporals des Professorat Mallorquí, i poren posar-se an es seu costat, sense mica de dupte.

De tot lo qual donam s'enhonorabona més coral a l'autor, lo M. I. Sr. Doctoral de la Seu de Mallorca.

Creuats | del | *Sant Nom de Jesús* | Barcelona | Editorial Ibérica: Passeig de Gràcia, 62 | 1914.

Es un agradabilíssim opuscle que vé a enriquir sa bibliografia del *Bon Parlar*. Per ell se veu que aqueis catalans hi juguen es tot p'ets tot amb això de desterrar sa blasfèmia de tot Catalunya. Aquest opuscle és una nova idea,

un nou enginy de *N'lvon L'Escop*, caporal de sa *Lliga del Bon Mot*: i está dedicat a presentar, enaltir i explicar es per que d'aquesta nova *Creuada del Sant Nom de Jesús*, que només se funda en dos articles:

«Article 1°. Combregar una vegada al més en desagravi de les blasfèmies que's diuen, i pregar a Deu per la conversió dels blasfems i mal-parlants.

«Art. 2°. Sortir en defensa del *Sant Nom de Deu* ultratjat, en sentir cap blasfèmia, o en presentar-se'n ocasió oportuna, servint-se de tots els medis lícits que un zel valent i prudent, en cada cas concret, aconselli».

Aplaudim de tot cor aquesta idea; i felicitem amb no menor entusiasme sa *Lliga del Bon Mot*.

¡Que mos agradaria que, an ets aplecs de sa *Lliga Mallorquina* repartissen prou aquest folletó!

Vides de Sants | Num. 11 | *Sant Ramón Nonat* | P. Ramón M. Bolós. S. J. | Barcelona | Editorial Ibérica | 1914—*Sant Isidro Llaurador* | P. Joan Serrat, S. J. | Idem.

Sempre lletgim amb gust aquestes videtes de Sants catalans, o que tenen posades rels de devoció dins els endrets de Catalunya, que amb humil distinció publica l'*Editorial Ibérica*. ¡Están escrites amb tanta senzillesa, amb un aire tan escaient i sensa pretensions! ¡I presenten el Sants amb una color tan humanament divina, o tan divinament humana, no sabem com dir-ho, que tot, en aqueis opuscles, que només valen 10 cèntims de pesseta cadascun, tot es simpàtic i suggestiu! Per propaganda son d'allò millor: es cent només valen 5 pts.

Tant l'una com l'altra d'aqueixes dues *videtes* están fetes a consciència, i en trenta dues planes vos dibuixen dins el vostre cor una simpatia i un amor per el Sant de que's tracti amb més vivor encara que no tenen les colors amb que la ploma el descriu. Ademés es d'alabar, com ja notàrem un altre pic, es capítol especial de St. Isidro i la Pagesia catalana. També hi escau bé ferm la llegenda popular del Sant, que recullí l'inoblidable Milà i Fontonals.

Totes ses publicacions de l'*Editorial Ibérica* van d'ortografia de l'*Institut d'Estudis Catalans*.

Secció local

¡En nom de Deu que ha arribat a ploure a voler devers Manacor! Sembla qui hi ha saó grossa casi per tot. N'és caiguda d'aigo ferm de cap a cap des terme de Manacor. Així mateix era ben necessari, an es nostro veure. Se considera que ets abres, que ja comensaven a estar en perill de vida, están salvats per enguany, gracies a Deu.

Lo que hi ha que devers dimars amb s'aigo se desencandén un fibló de vent, una cosa feresta de tot, que passà per Artà p'ets puig de So'n Galiana, p'ets *Pou des Llevant*, per Felanitx. Diuen que feu tant i tant de mal an ets abres i a tot lo que trobava: cases, sembrats, fos lo que fos. ¡Deu fassa que no sia tant com pareixia tot d'una! Ja's sab que un fibló així sempre és espantós.

Agraim de bon cor an el Magnífic Sr. Bal·le de Manacor s'atenció que tengué de fer-mos a sobre la setmana passada que sa Fira no seria fins demà. I es greu que mos va sobre, que, com mos arribà sa notícia, LA AURORA ja estava tirada, i no la hi poguérem posar.

Es poble de Manacor, sa gent de bé de Manacor están molt contents de veure que ets elements d'orde des nostro Magnífic Ajuntament van amb gran harmonia i que se destèixen de casta forta per fer anar bé la cosa pública i fer bona administració, que és lo que Manacor necessita.

En nom de Manacor donam las gracies i l'enhonorabona an es caporals de sa nostra política d'orde, que son es causants de tota aquesta cosa tan bona i tan honorífica i tan profitosa per tothom. ¡Deu fassa que dur i no's desbarat pus mai aqueixa bona harmonia que ara reina dins *La Sala* de Manacor entre ets elements d'orde!

Tant és així que ets elements revolucionaris que per desgracia de tots e-hi ha dins es nostro Ajuntament, ara poren fer poc de *Pesse Mateus*, i han de fer bona per forza, van per davall fuia, baten per ses foranes. Que dur! que dur! fins que direm *basta*. I mos torbarem ferm a dir-ho. ¡Bons estam noltros per anar mai gens ajuda an aqueis torre-pipes!